

Henryk Bogacki

"Theologie der Befreiung", Gustavo Gutiérrez, z hiszp. tłum. Horst Goldstein, Mníchén-Mainz 1973 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 192

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Choć poszczególne wywody nie zawsze przekonują czytelnika, jednakże wartość ich polega na zwróceniu uwagi na aspekt polityczny, dotąd nie doceniany należycie przez badaczy historii teologii i dogmatu.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Gustavo GUTIÉRREZ, *Theologie der Befreiung*, tłum. z hiszpańskiego Horst Goldstein, München-Mainz 1973, Chr. Kaiser Verlag — Matthias-Grünewald-Verlag, s. 288.

W Ameryce łącińskiej narasta potrzeba teologii dostosowanej do kultury i potrzeb latynoamerykańskich. Narody tego kontynentu — przeważnie chrześcijańskie — cierpią niesprawiedliwość i ucisk. Odczuwają potrzebę oceny własnej sytuacji z punktu widzenia wiary oraz konieczność wyzwolenia z położenia narzuconego przez kolonializm. Teologia europejska i północnoamerykańska zajęte są całkiem innymi tematami.

O ile dawniej ratunek i wyjście z własnej sytuacji upatrywano w „rozwoju”, o tyle obecnie (od r. 1968) coraz częściej występuje jako hasło „wyzwolenie”. Pewnych impulsów w tym kierunku dostarczyły dokumenty uchwalone przez Konferencję Episkopatu Latynoamerykańskiego (CELAM) w r. 1968 w Medellin, głoszące wprost konieczność wyzwolenia. „Teologia wyzwolenia” staje się oryginalną formą teologii latynoamerykańskiej, odpowiednikiem europejskiej „teologii politycznej”.

Podstawowe dzieło stanowi książka G. Gutiérreza, ukazująca się obecnie w tłumaczeniach na wiele języków². Jest to synteza założeń, wniosków i postulatów teologii wyzwolenia. Autor podejmuje podstawowe tematy chrześcijańskie na tle konkretnej sytuacji w krajach Ameryki Łacińskiej.

Przede wszystkim akcentuje krytyczną funkcję teologii wobec ludzkiej obecności i działania w historii. Natomiast najważniejszym zadaniem w naszych czasach — zwłaszcza w krajach zacofanych i upośledzonych — jest stworzenie sprawiedliwego społeczeństwa po to, aby ludzie mogli zachować swą godność i sami kształtować własny los. W konkretnej sytuacji krajów latynoamerykańskich nie osiągnięto tego drogą „rozwoju”, ale „wyzwolenia”. Pismo św. przedstawia wyzwolenie — zbawienie — w Chrystusie jako dar obejmujący wszystkie aspekty życia ludzkiego. Wątek wyzwolenia jest więc od początku nierozłącznie związany z chrześcijaństwem, ale dziś ukazuje się w nowych wymiarach, w pewnym stopniu zaznaczonych już w konstytucji *Gaudium et spes* (np. KDK 10, 20).

G. Gutiérrez opisuje rozmaite koncepcje rozwijane w Ameryce łącińskiej dla polepszenia sytuacji narodów. Okazują one przemiany w świadomości tamtejszych chrześcijan, którzy coraz bardziej postulują konieczność wyzwolenia z niesprawiedliwych struktur społecznych i politycznych, a nawet głoszą potrzebę przywrócenia sprawiedliwości drogą rewolucji. Autor relacjonuje narastanie radykalizmu nie tylko wśród świeckich, ale również u księży, zakonników, a także biskupów. Pod hasłem „wyzwolenie” kryje się pytanie o sens chrześcijaństwa i posłannictwo Kościoła w Ameryce łącińskiej. Przepowiadanie chrześcijańskie posiada też wymiar polityczny zmierzający do naprawienia niesprawiedliwości społecznej, a właściwie ukierunkowana działalność polityczna ma znaczenie zbawcze poprzez zapewnienie warunków niezbędnych dla prowadzenia prawdziwie ludzkiej egzystencji.

Książka zapoznaje nas z problematyką nowej dziedziny teologii, jaka powstaje w Ameryce łącińskiej.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

² *Theologia de la liberación. Perspectivas*, Lima 1971.